

Badania literackie II

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Polacy i Niemcy w Europie	Cykl dydaktyczny 2023/24	
Specjalność -	Kod zajęć 03PNES.22P.02498.23	
Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej	Języki wykładowe polski	
Poziom studiów studia drugiego stopnia	Obligatoryjność Fakultatywny	
Forma studiów studia stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe	
Profil studiów profil ogólnoakademicki		
Koordynator zajęć	Sylwia Karolak, Barbara Sienkiewicz	
Prowadzący zajęcia	Tomasz Sobieraj, Michał Januszkiewicz, Jerzy Fiećko, Piotr Dobrowolski, Monika Błaszczak-Stachowiak, Barbara Sienkiewicz	
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Konwersatorium: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Celem zajęć jest pogłębienie świadomości metodologicznej w zakresie badań literackich oraz udoskonalenie warsztatu badawczego studentek i studentów niezbędnego do: napisania pracy magisterskiej, przekazywania oraz korzystania z wiedzy o literaturze w praktyce zawodowej, doskonalenia własnych kompetencji lekturowych, świadomego uczestnictwa w życiu literackim i kulturalnym.
C2	Przedmiot „Badania literackie II” jest kontynuacją zajęć z przedmiotu „Badania literackie I”. Ma on wzbogacić i usystematyzować wiedzę na temat kierunków i towarzyszących im koncepcji teoretycznych w badaniach literackich, okoliczności ich powstania, wzajemnych relacji i możliwości wykorzystania w ramach własnego projektu badawczego (praca magisterska, wnioski grantowe, artykuły naukowe i in.).

Wymagania wstępne

Zaliczony przedmiot Badania literackie I.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	w sposób pogłębiony i usystematyzowany przedstawia wiedzę o kierunkach w badaniach literackich XIX, XX i XXI wieku	PNE_K2_W01, PNE_K2_W02, PNE_K2_W06, PNE_K2_W07	Kolokwium pisemne
W2	omawia towarzyszące im koncepcje teoretyczne, używając w tym celu terminologii specjalistycznej	PNE_K2_W01, PNE_K2_W02, PNE_K2_W06, PNE_K2_W07	Kolokwium pisemne
Umiejętności - Student/ka:			
U1	wykorzystuje różne perspektywy badawcze w analizie i interpretacji utworów oraz innych zjawisk literackich	PNE_K2_U01, PNE_K2_U02, PNE_K2_U03, PNE_K2_U04, PNE_K2_U05	Kolokwium pisemne
U2	stosuje wybrane teorie i metody we własnym projekcie badawczym, uzasadniając ich przydatność	PNE_K2_U01, PNE_K2_U02, PNE_K2_U03, PNE_K2_U06, PNE_K2_U07	Kolokwium pisemne
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	jest gotów/owa krytycznie wartościować znaczenie i przydatność różnych perspektyw badawczych w analizie i interpretacji utworów oraz innych zjawisk literackich	PNE_K2_K01, PNE_K2_K02	Kolokwium pisemne
K2	ma wysoko rozwiniętą świadomość znaczenia humanistyki w kształtowaniu tożsamości i postaw zbiorowych oraz indywidualnych	PNE_K2_K03, PNE_K2_K04, PNE_K2_K05, PNE_K2_K06, PNE_K2_K07	Kolokwium pisemne
K3	ma głęboką świadomość etycznych uwarunkowań i konsekwencji badań literackich	PNE_K2_K04, PNE_K2_K05, PNE_K2_K06, PNE_K2_K09	Kolokwium pisemne

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Związki refleksji literaturoznawczej z innymi dziedzinami humanistyki (XIX, XX i XXI wiek) – wprowadzenie	W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3	Konwersatorium

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
2.	Przełom romantyczny (wczesnoromantyczne koncepcje poezji i języka poetyckiego, programy, manifesty, polemiki) i koncepcja korespondencji sztuk a myśl teoretyczna i filozoficzna o literaturze	W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3	Konwersatorium
3.	Romantyczne koncepcje teoretycznoliterackie i estetyczne - jenajczycy, Hegel, romantyczna hermeneutyka (Schleiermacher i inni), teorie powieści. Ich polska recepcja w XIX wieku oraz wpływ na późniejsze teorie	W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3	Konwersatorium
4.	Pozytywistyczne teorie literatury (i kultury): biografizm, genetyzm, socjologizm, psychologizm, ewolucjonizm, nomotetyzm	W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3	Konwersatorium
5.	Przełom antypozytywistyczny: symbolizm i ekspresjonizm wczesnego modernizmu, idiografizm, hermeneutyka Diltheya, filozofie życia, intuicjonizm Bergsona	W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3	Konwersatorium
6.	XX i XXI-wieczne teorie i metodologie wobec romantyzmu, pozytywizmu i modernizmu: psychoanaliza, krytyka tematyczna, warszawska szkoła idei, dekonstrukcja, feminizm, postkolonializm. Kulturowa teoria literatury oraz francuska genetyka tekstów i krytyka genetyczna (eksplorowanie wielkich spuścizn literackich dziewiętnastowiecznych pisarzy)	W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3	Konwersatorium
7.	Ujęcia ergocentryczne w badaniach literackich XX wieku - charakterystyka ogólna (analiza formalna i strukturalna, close reading, krytyka tematyczna, sztuka interpretacji, ujęcia archetypowe i mitogenetyczne)	W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3	Konwersatorium
8.	Fenomenologiczna koncepcja słowa, percepcji i dzieła literackiego	W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3	Konwersatorium
9.	Orientacja strukturalno-semiotyczna w badaniach nad literaturą i kulturą (ze szczególnym uwzględnieniem dorobku polskiego)	W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3	Konwersatorium
10.	Koncepcje teoretyczne Michela Foucaulta i ich znaczenie dla humanistyki współczesnej	W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3	Konwersatorium
11.	Dekonstrukcja i dekonstrukcjonizm w kontekście poststrukturalizmu; ich aspekt antropologiczno-społeczny	W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3	Konwersatorium
12.	Psychoanaliza i neopsychoanaliza w badaniach literackich	W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3	Konwersatorium
13.	Epoka „zwrotów” (lingwistyczny, narratywistyczny, performatywny, kulturowy, etyczny i in.) w humanistyce współczesnej i jej przejawy na gruncie badań literackich - charakterystyka ogólna i wybrane nurty	W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3	Konwersatorium
14.	Postkolonializm w badaniach literackich; polskie badania dyskursów postzależnościowych	W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3	Konwersatorium
15.	Krytyka feministyczna, studia genderowe i teoria queer w badaniach literackich	W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3	Konwersatorium
16.	Posthumanizm i postsekularyzm w literaturoznawstwie przełomu XX i XXI wieku	W1, W2, U1, U2, K1, K2, K3	Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Konwersatorium	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda ćwiczeniowa, Metoda badawcza (dociekania naukowego), Metoda aktywizująca - "burza mózgów", Metoda aktywizująca - metoda "kuli śniegowej", Metoda aktywizująca - konstruowanie "map myśli"

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Konwersatorium	Warunki zaliczenia: zdanie kolokwium pisemnego. Kryteria oceniania: bardzo dobry (bdb; 5,0): pogłębiona i usystematyzowana wiedza i świadomość metodologiczna w zakresie badań literackich, wysoka świadomość przedmiotu i celu własnych badań, bardzo dobra umiejętność prezentowania własnych koncepcji badawczych w mowie i w piśmie dobry plus (+db; 4,5): jak wyżej, z drobnymi niedociągnięciami dobry (db; 4,0): usystematyzowana wiedza i świadomość metodologiczna w zakresie badań literackich, wysoka świadomość przedmiotu i celu własnych badań, dobra umiejętność prezentowania własnych koncepcji badawczych w mowie i w piśmie dostateczny plus (+dst; 3,5): podstawowa wiedza i świadomość metodologiczna w zakresie badań literackich, elementarna świadomość przedmiotu i celu własnych badań, przeciętna umiejętność prezentowania własnych koncepcji badawczych w mowie i w piśmie dostateczny (dst; 3,0): podstawowa wiedza i świadomość metodologiczna w zakresie badań literackich, elementarna świadomość przedmiotu i celu własnych badań, słaba umiejętność prezentowania własnych koncepcji badawczych w mowie i w piśmie niedostateczny (ndst; 2,0): niewystarczająca wiedza i świadomość metodologiczna w zakresie badań literackich, brak świadomości przedmiotu i celu własnych badań, brak umiejętności prezentowania własnych koncepcji badawczych w mowie i w piśmie

Literatura

Obowiązkowa

1. Wiek XIX: Manifesty romantyzmu 1790-1830, przeł. Krystyna Tarnowska i inni, wybór i oprac. Alina Kowalczykowa, Warszawa 1995.
2. Idee programowe romantyków polskich. Antologia, oprac. Alina Kowalczykowa, Wrocław 1991, BN I/ 261.
3. Georg W.F. Hegel, Wykłady o estetyce, t. I-III, przeł. J. Grabowski, A. Landman, Warszawa 1964, s. 114.
4. Zygmunt Łempicki, Świat książek i świat rzeczywisty. Przyczynek do ujęcia istoty romantyzmu, w: tegoż, Wybór pism, przedmowa B. Suchodolski, PIW, Warszawa 1966.
5. Marek Stanisław, Wczesnoromantyczne spory o poezję, Kraków 1998.
6. Jakub Momro, Granice i marginesy nowoczesności. Wokół teorii badań nad romantyzmem, w: Romantyzm i nowoczesność, red. M. Kuziak, Universitas, Kraków 2009.
7. Moderniści o sztuce, wybór, oprac. i wstęp Elżbieta Grabska, Warszawa 1971.
8. Programy i dyskusje literackie okresu pozytywizmu, oprac. Janina Kulczycka-Saloni, Wrocław 1985, BN I/249
9. Programy i dyskusje literackie okresu Młodej Polski, oprac. Maria Podraza-Kwiatkowska, wyd. 3 przejrzone i uzupełnione, Wrocław 2000, BN I/212 (lub: Zenon Przesmycki (Miriam), Maurycy Maeterlinck. Stanowisko jego w literaturze belgijskiej i powszechnej, w: Wybór pism krytycznych, oprac. Ewa Korzeniewska, Kraków 1967, t. 1; lub: Stanisław Przybyszewski, Synagoga szatana i inne eseje, wybór, wstęp i tłum. z jęz. niem. Gabriela Matuszek, Kraków 1997).
10. Hippolyte Taine, Filozofia sztuki, przeł. Antoni Sygietyński, przedm. Jadwiga Bodzińska, Gdańsk 2010.
11. Wilhelm Dilthey, Pisma estetyczne, przeł. Krystyna Krzemieniowa, oprac. i wstęp Zbigniew Kuderowicz, Warszawa 1982.
12. Magdalena Popiel, Modernistyczne estetyki tworzenia, Kraków 2018.
13. Wiek XX i XXI: A. Burzyńska, M. P. Markowski, Teorie literatury XX wieku. Podręcznik, Kraków 2006.
14. Z. Mitosek, Teorie badań literackich. Przegląd historyczny, Warszawa 1998 (lub wyd. nast.).
15. S. Skwarczyńska, Kierunki w badaniach literackich, Warszawa, 1984.
16. J. Culler, Teoria literatury, przeł. M. Bassaj, Warszawa 1998.
17. Kulturowa teoria literatury. Główne pojęcia i problemy, pod red. M.P. Markowskiego, R. Nycza, Kraków 2006.
18. Kulturowa teoria literatury. Poetyki, problematyki, interpretacje. Pod red. T. Walas, R. Nycza. Kraków 2012.
19. Nowe problemy metodologiczne współczesnego literaturoznawstwa, pod red. H. Markiewicza i J. Sławińskiego, Kraków 1992.
20. Problemy metodologiczne współczesnego literaturoznawstwa, pod red. H. Markiewicza i J. Sławińskiego, Kraków 1976.
21. Teoria badań literackich za granicą, t. 1-4, oprac. S. Skwarczyńska, Kraków 1965-1986.
22. Współczesna teoria badań literackich za granicą, t. 1-3, oprac. H. Markiewicz, Kraków 1970-1996.
23. Powyższa lista ma charakter orientacyjny i jest realizowana we fragmentach z uwzględnieniem zaplanowanego dla przedmiotu nakładu czasu pracy przewidzianej na czytanie. Ostateczny kształt listy lektur określa wykładowca na początku zajęć.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Konwersatorium	30
Przygotowanie do zajęć	10
Czytanie wskazanej literatury	20
Przygotowanie do zaliczenia	15
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 75
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
PNE_K2_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i ustawicznego jej doskonalenia, a także uznania znaczenia wiedzy dla rozwiązywania problemów poznawczych i praktycznych;
PNE_K2_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznej oceny odbieranych treści, zestawiania i waloryzowania źródeł informacji, krytycznego uczestnictwa w procesach komunikacji społecznej;
PNE_K2_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym, zwłaszcza do podjęcia partnerskiego dialogu z przedstawicielami odmiennych światopoglądów i postaw, różnych środowisk i kręgów kulturowych, oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów poznawczych i językowych;
PNE_K2_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do uznania znaczenia wiedzy o języku, literaturze i kulturze rodzimej do budowania tożsamości zbiorowej i rozwijania więzi społecznych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego, z wykazaniem wrażliwości etycznej związanej z własną pracą i udziałem w różnych formach życia zbiorowego;
PNE_K2_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do podejmowania odpowiedzialnych działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego regionu, kraju i Europy, krzewienia kultury języka i kultury czytelniczey;
PNE_K2_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do inspirowania innych do uczestnictwa w kulturze oraz podejmowania działań dla dobra wspólnego;
PNE_K2_K07	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do współdziałania z innymi, odpowiedzialnego funkcjonowania w zróżnicowanym otoczeniu społeczno-kulturowym oraz zawodowym, także międzynarodowym;
PNE_K2_K09	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do odpowiedzialnego przyjmowania ról zawodowych, przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz działań na rzecz ich respektowania.
PNE_K2_U01	Absolwent/ka potrafi formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz innowacyjnie wykonywać zadania w nieprzewidywalnych, zmiennych warunkach, także przystosowując istniejące lub opracowując nowe narzędzia i metody;
PNE_K2_U02	Absolwent/ka potrafi porozumiewać się przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie polonistyki lub filologii germańskiej lub historii, w języku polskim i obcym, wykazując się przy tym wysoką kulturą języka i umiejętnością upowszechniania wiedzy o humanistyce, wytworach i instytucjach kultury rodzimej;
PNE_K2_U03	Absolwent/ka potrafi posługiwać się, również na gruncie zawodowym, językiem rodzimym (polskim lub niemieckim) z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych, a także językiem obcym (niemieckim lub polskim) na poziomie C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego;
PNE_K2_U04	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i wykorzystywać informację przy użyciu różnych źródeł i sposobów, a także formułować i uzasadniać na tej podstawie własne sądy oraz artykułować je za pośrednictwem różnych mediów;
PNE_K2_U05	Absolwent/ka potrafi formułując i artykułując wnioski na podstawie poprawnie przeprowadzonych i uargumentowanych rozumowań, odwołujących się do wiedzy, prowadzić debaty i brać udział w dyskusjach, zwłaszcza odnoszących się do zagadnień językowych, literackich, historycznych i kulturowych;
PNE_K2_U06	Absolwent/ka potrafi przez całe życie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać swoje umiejętności badawcze oraz podejmować autonomiczne działania zmierzające do rozwijania własnych predyspozycji twórczych i naukowych, zachęcać innych do podejmowania tego typu działań;
PNE_K2_U07	Absolwent/ka potrafi pracować w zespole oraz kierować pracą zespołu, także multidyscyplinarnego i/lub multikulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem zespołów łączących studentów z Polski i Niemiec;
PNE_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób teoretyczne uwarunkowania, procedury poznawcze i metodologie badań nad językiem polskim i niemieckim lub literaturą polską i niemiecką oraz ich kontekstami lub historią Polski i Niemiec;
PNE_K2_W02	Absolwent/ka zna i rozumie zaawansowaną terminologię z zakresu badań nad językiem lub literaturą lub z zakresu badań historycznych;

Kod	Treść
PNE_K2_W06	Absolwent/ka zna i rozumie w szerokim zakresie wybrane idee filozoficzne i estetyczne, zarówno te istotne dla zrozumienia przebiegu procesu historycznoliterackiego i jego uwarunkowań, jak i te, które stymulują rozwój humanistyki współczesnej, stanowią zaplecze jej metod, teorii i dyskursów, zwłaszcza w odniesieniu do literaturoznawstwa, językoznawstwa oraz badań historycznych;
PNE_K2_W07	Absolwent/ka zna i rozumie w szerokim zakresie główne uwarunkowania wiedzy o kulturze, jej systemach i społecznych obiegach, regułach komunikacji społecznej, także w odniesieniu do społeczno-kulturowej roli odgrywanej współcześnie przez nowe media komunikacyjne;